

علوم اجتماعی

بامعہ شناسی سے

پایہ نوازیں ہمیں

نام دبیر: مریم یابندہ جهرمی
استان فارس: شهرستان مرودشت

Lm.yabandeh@Hotmail.com

درس دوم

YABANDEH

۲

محیط های اجتماعی ↔ کنش های انسان

اجتماعاتی مثل کلاس درس، محله، خانواده، روستا، شهر و کشوری را که در آن زندگی می کنیم **بر رفتار ما تاثیر می گذارند**.
و در مقابل، **کنش های ما** نیز در ایجاد، تداوم و تغییر این **اجتماعات موثر هستند**.

مثال:

رفتار ما در کلاس درس، زمانی که معلم حضور دارد با زمانی که معلم حضور ندارد متفاوت است.
رفتار ما در کلاس درس، زمانی که معلم درس می دهد با زمانی که در کلاس جشنی بر پا است، متفاوت است.
رفتار دانش آموزان در زمین ورزش یا زنگ تفریح با رفتار آنها در کلاس درس یکسان نیست.

کلاس درس واقعیتری بیشتر از اجزا و عناصر تشکیل دهنده آن است که بر همه آنها تأثیر می گذارد.

منظور از علوم اجتماعی چیست ؟

علوم اجتماعی دانش هایی هستند که شکل گیری اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آنها بر شیوه زندگی ما ، و اثرپذیری آن ها از کنش ها و شیوه زندگی ما را به روش علمی مطالعه می کند.

چه چیز باعث شکل گیری علوم اجتماعی شد ؟

مطالعه علمی اجتماعات انسانی (زندگی اجتماعی و قواعد آن) به شکل گیری علوم اجتماعی انجامید .

هر علمی درباره موضوع خاصی بحث می کند .

علوم اجتماعی

کنش اجتماعی و پیامدهای آن
را مطالعه می کند .
مانند : جامعه شناسی

علوم انسانی

کنش انسانی و پیامدهای آن
را مطالعه می کند .
مانند : روانشناسی

علوم طبیعی

پدیده های طبیعی و قوانین
طبیعت را مطالعه می کند .
مانند : زمین شناسی

❖ موضوع علوم انسانی عام تر از موضوع علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می شوند ولی برخی علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی در زمره علوم اجتماعی نیستند .

علوم انسانی

علوم اجتماعی

کنش ها

کنش های اجتماعی

تفاوت کنش و پیامدهای آن با پدیده های طبیعی

کنش با آگاهی و اراده انسان انجام می شود و هدف و معنای خاصی دارد اما پدیده های طبیعی بر خلاف کنش ها و پیامدهای آن، به تصمیم و اقدام انسان ها وابسته نیستند، بلکه مستقل از اراده انسان ها و اهداف و معانی مورد نظر آنها، وجود دارند.

چرا شناخت کنش بدون فهم هدف و معنای آن غیر ممکن است؟

زیرا کنش با آگاهی و اراده انسان انجام می شود و هدف و معنای خاصی دارد

چرا علوم انسانی از فعالیت های غیر ارادی انسان ها بحث نمی کند؟

زیرا فعالیت های غیر ارادی، کنش نیستند و علمی که به این پدیده ها می پردازند، با آنکه درباره انسان بحث می کنند، جزء علوم انسانی محسوب نمی شوند مانند علم پزشکی که به بدن انسان و سلامتی و بیماری آن می پردازد ولی جزء علوم طبیعی محسوب می شود.

با علوم طبیعی و علوم انسانی و اجتماعی متفاوت است .
موضوع فلسفه

علوم طبیعی

پدیده های طبیعی و قوانین طبیعت را مطالعه می کند .
مثلا زیست شناسی درباره موجودات زنده بحث می کند و موجودات زنده را
دارای ویژگی هایی مانند حرکت، تغذیه و رشد می داند.

علوم انسانی و اجتماعی

کنش انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می کند .
مثلا اقتصاد به کنش های اقتصادی همچون تولید، توزیع و مصرف کالاها و
خدمات می پردازد.

فلسفه

موضوع فلسفه اصل وجود است، یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی،
انسانی و اجتماعی نمی پردازد بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می کند.
این قوانین شامل همه موجودات می شود و مخصوص موجودات طبیعی یا انسانی و اجتماعی
نیست؛ مانند قانون علیت .

رابطه علوم انسانی و علوم اجتماعی
از دیدگاه های مختلف

دیدگاه اول

علوم انسانی و علوم اجتماعی را در **موضوع و روش** یکسان می دانند .

دیدگاه دوم

علوم انسانی و علوم اجتماعی را در **موضوع یکسان** ولی در **روش متفاوت** می دانند . آن ها معتقدند روش مطالعه **علوم اجتماعی روش تجربی** و در مطالعه **علوم انسانی روش غیر تجربی** می باشد .

دیدگاه سوم

علوم انسانی و علوم اجتماعی را در **موضوع** متفاوت می دانند . آن ها نه وجود انسان را به ابعاد اجتماعی اش تقلیل می دهند و نه کنش های ان سان را به کنش های اجتماعی او فرو می کاهند .

فوائد علوم طبیعی

- ۱- شناخت طبیعت و قوانین آن
- ۲- پیش بینی حوادث طبیعی برای پیشگیری و تسلط بر طبیعت
- ۳- ابزار بهره مندی از طبیعت و غلبه بر محدودیت های طبیعی

پیش بینی در علوم اجتماعی به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش های انسانی و تنوع آنها، پیچیده تر از پیش بینی در علوم طبیعی است.

۱- شناخت پدیده های اجتماعی ← پیش بینی آثار و پیامدهای پدیده های اجتماعی

✓ توضیح تأثیرات اجتماعات را بر زندگی انسان ها

✓ برخورداری از فرصت های زندگی در اجتماعات

✓ در امان ماندن از آسیب های احتمالی زندگی در اجتماعات

۲- کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی ←

۳- فهم متقابل انسان ها و جوامع مختلف از یکدیگر ← افزایش همدلی و همراهی انسان ها

۴- داوری، نقد و اصلاح ارزش ها، هنجارهای اجتماعی ← موضع گیری اجتماعی مناسب و صحیح برای دانشمندان

✓ آگاهی از فرصت ها و محدودیت های فناوری

✓ شیوه صحیح استفاده از طبیعت و علوم طبیعی

۵- داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن ←

چرا علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردار است؟

پیدایش فناوری ها

پیشرفت علوم طبیعی

علوم اجتماعی، درباره فرصت ها و محدودیت های فناوری به انسان ها آگاهی می دهد و به آنها کمک می کند از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند .

علوم طبیعی را علوم ابزاری می نامند .

به دلیل اینکه این علوم ابزار تسلط انسان بر طبیعت و ابزار رهاسازی انسان از محدودیت های طبیعی می باشند .

علوم انسانی را **علوم تفهیمی** می نامند .

به دلیل اینکه به فهم معانی کنش های انسان ها می پردازد .

علوم انسانی را **علوم انتقادی** می نامند .

به دلیل این که به انتقاد از کنش های ناپسند آدمیان می پردازد .

کنش های اجتماعی + پیامد های آن = پدیده اجتماعی

موضوع مورد مطالعه علوم اجتماعی = پدیده های اجتماعی

چه چیز موجب شکل گیری شاخه های مختلف علوم اجتماعی شده است؟

کنش های اجتماعی ابعاد و اجزای مختلفی دارند (اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و...) و برای بررسی و مطالعه این انواع و ابعاد دانش های مختلفی به وجود آمده است. مانند بدن انسان که ابعاد مختلفی دارد و تخصص های گوناگونی درباره آن پدید آمده است.

تاریخ

زبان
شناسی

روان شناسی
اجتماعی

حقوق

جغرافیای
انسانی

جمعت
شناسی

سیاست

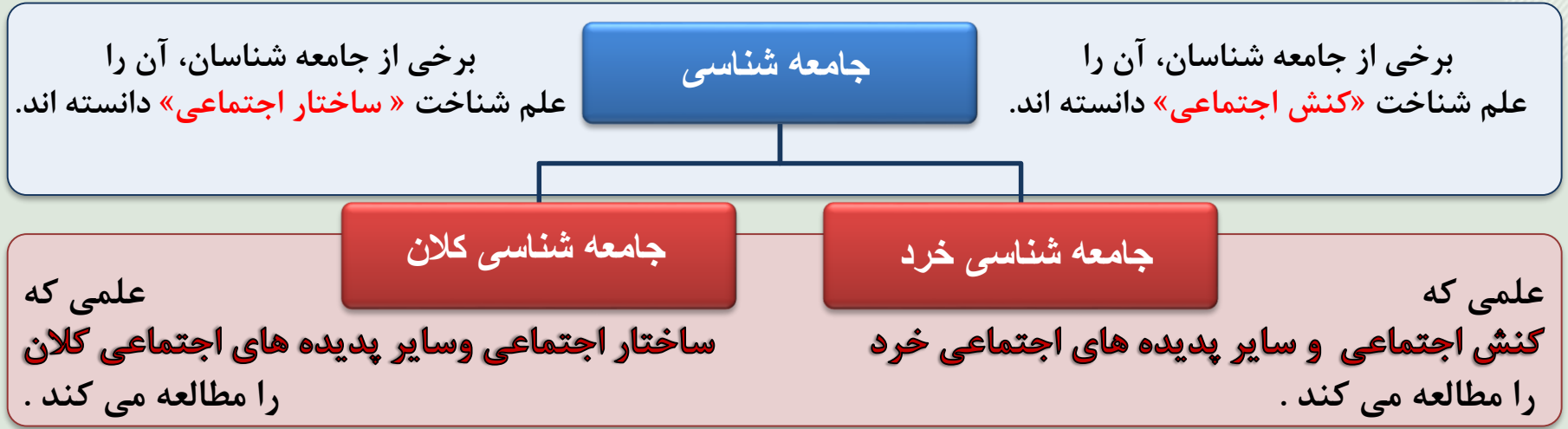
جامعه
شناسی

باستان
شناسی

مردم
شناسی

مدیریت

اقتصاد

جامعه شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگر هستند .

در جامعه شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی رویکردهای مختلفی شکل گرفت.

سه رویکرد اصلی در تاریخ تحولات جامعه شناسی عبارت اند از:

جامعه شناسی انتقادی

کارل مارکس

جامعه شناسی تفسیری

ماکس وبر

جامعه شناسی تبیینی

آگوست کنت